

WYDZIAŁ FARMACEUTYCZNY z ODZIAŁEM MEDYCZYNY LABORATORYJNEJ

Przystępując do badania dysponowaliśmy 134 zgodami absolwentów kończących studia w 2017 (102 z kierunku Farmacja, 32 z Analityki medycznej). Badanie zostało przeprowadzone drogą elektroniczną między wrześniem a listopadem 2018. Do każdego absolwenta wysyłane było trzykrotne zaproszenie do wypełnienia ankiety on-line.

Finalnie do analizy włączono wyniki z 57 ankiet (40 z Farmacji – 39% zwrotność, 17 z Analityki Medycznej – 52% zwrotność).

KIERUNEK FARMACJA

- Wszystkie osoby w momencie badania pracowały.
- 66% wykonuje pracę zgodną ze zdobytym wykształceniem, 30% częściowo zgodną z wykształceniem, 3% niezgodną z wykształceniem.
- 30% badanych absolwentów pracuje w aptekach, 38% w firmach farmaceutycznych., 18% w badaniach klinicznych. Pozostałe wskazywane miejsca to: instytucje administracji publicznej, ośrodki naukowo/badawcze.
- Najczęstsze stanowiska pracy/działy:
 - ❖ Administrator/Koordinator badań klinicznych
 - ❖ Apteka Szpitalna - młodszy asystent farmaceuta
 - ❖ Centrum Informacji Medycznej
 - ❖ Clinical Research Associate (Monitor Badań Klinicznych)
 - ❖ Dział badań klinicznych, Administrator ds. Systemów i Technologii
 - ❖ Dział Medyczny - Medical Affairs
 - ❖ Ekspert ds. Produktów leczniczych
 - ❖ Farmaceuta/Apteka szpitalna
 - ❖ Global Operations (Quality Assurance)
 - ❖ Global Regulatory Affairs
 - ❖ Magister farmacji
 - ❖ Międzynarodowy Dział Badań Klinicznych, Administrator ds. Procesów i Technologii
 - ❖ Dział Pharmacovigilance
 - ❖ Relief Pharmacist
 - ❖ Specjalista ds. Rejestracji/ Dział Medyczny
- 93% badanych pracuje w Polsce (najczęściej Warszawa i aglomeracja warszawska). Osoby pracujące za granicą wybrały: Irlandię, Niemcy i Szwecję.

- 90% badanych zatrudnionych jest na umowę o pracę
- Dla 44% badanych obecne miejsce pracy jest pierwszym po skończeniu studiów
- 36% pracuje w danym miejscu do 12 miesięcy, 38% od 1 roku do 2 lat, 25% ponad 2 lata.
- 80% absolwentów nie pracuje dodatkowo poza danym miejscem zatrudnienia
- 4 badanych absolwentów kontynuuje naukę (1 - studia doktoranckie na WUM, 3 inne studia licencjacki)

OCENA STAŻU APTECZNEGO

Do mojej obecnej pracy (doktorat), staż apteczny się nie przydał. Pracowałam natomiast pół roku w aptece i do tego przydał się jak najbardziej. Zaznaczę jednak, że tylko dlatego, że moja druga apteka stażowa rzeczywiście realizowała założenia stażu. Nie można tego powiedzieć o aptece do której trafiłam na początku.

Kompletnie nieprzydatny. Wiadomo było, że nigdy nie będę pracować za pierwszym stołem. W moim przypadku obowiązek tego stażu to nieporozumienie.

Czy łatwo było znaleźć pracę po skończeniu studiów

zdecydowanie tak	46%
raczej tak	36%
nie mam zdania	8%
raczej nie	8%
zdecydowanie nie	2%
Ogółem	100%

Osiągane zarobki netto ze wszystkich źródeł pracy

poniżej 1500 zł	6%
1501-2000 zł	8%
2001-2500 zł	23%
2501-3000 zł	8%
3001-3500 zł	17%
3501-4000 zł	6%
4001-4500 zł	6%
4501-5000 zł	14%
5501 – 6000 zł	3%
powyżej 7000 zł	8%
Ogółem	100%

Absolwenci byli pytani o ocenę satysfakcji z obecnej pracy w różnych wymiarach.

Atmosfera w pracy		
	bardzo pozytywnie	51%
	pozytywnie	41%
	ani pozytywnie ani negatywnie	8%
	raczej negatywnie	0%
	bardzo negatywnie	0%

Relacje ze współpracownikami		
	bardzo pozytywnie	58%
	pozytywnie	35%
	ani pozytywnie ani negatywnie	3%
	raczej negatywnie	3%
	bardzo negatywnie	0%

Relacje z przełożonymi		
	bardzo pozytywnie	46%
	pozytywnie	43%
	ani pozytywnie ani negatywnie	11%
	raczej negatywnie	0%
	bardzo negatywnie	0%

Osiągane zarobki		
	bardzo pozytywnie	13%
	pozytywnie	62%
	ani pozytywnie ani negatywnie	16%
	raczej negatywnie	6%
	bardzo negatywnie	3%

Możliwości rozwoju zawodowego		
	bardzo pozytywnie	27%
	pozytywnie	38%
	ani pozytywnie ani negatywnie	21%
	raczej negatywnie	13%
	bardzo negatywnie	0%

Absolwenci wskazywali także plusy i minusy związane z obecnym zatrudnieniem

Możliwość rozwoju, awansu, praca w międzynarodowym środowisku, możliwość pracy zdalnej z domu, brak systemu zmianowego (lub też grafików), wolne weekendy. Minusy: nie do końca widoczny efekt mojej pracy w ujęciu dużej korporacji. **[Firma farmaceutyczna]**

Praca pomaga mi się rozwijać w dziedzinie rejestracji leków, pharmacovigilance, refundacji, a także poznawać model biznesowy firmy farmaceutycznej, stałe godziny pracy bez pracy w weekendy, benefity w postaci dopłat do posiłków, kart sportowych, pakietów medycznych, umowa o pracę na czas nieokreślony - firma nie jest na tyle duża, żeby było wiele możliwości awansu - praca w firmie farmaceutycznej nie daje możliwości utrzymania Prawa Wykonywania Zawodu. **[Firma farmaceutyczna]**

Apteka ogólnodostępna to dobry początek na pierwszą pracę. Łatwo się dostać (po godzinie czasu od wysłania cv już miałam propozycję rozmowy kwalifikacyjnej). Jeśli chodzi o rozwój naukowy to nie ma tu dużych możliwości. Pod tym względem na pewno łatwiej jest w aptece szpitalnej gdyż jest to widoczne finansowo i dalej motywuje do rozwoju osobistego. **[Apteka otwarta]**

Atmosfera w pracy. Kultura i nastawienie na człowieka i jego życie prywatne. Rozwój. Chciałem pracować tam gdzie pracuję, więc nie rozpatruje niczego w kontekście minusów. Praca w korporacji ma swoje wady i zalety ale to naturalne. **[Firma farmaceutyczna]**

Doktorat na mojej uczelni to zwykła praca na pełen etat. Plusem jest to, że zdobywam doświadczenie w regularnej pracy naukowej i mam dużą samodzielność w kierowaniu projektem. Minusem jest to, że pensja jest raczej niska (jak na warunki Brytyjskie oczywiście), a przy pełnym wymiarze godzin nie ma jak pracować dodatkowo. **[Uczelnia wyższa]**

Najważniejszym plusem jest możliwość ciągłego doszkalania się i kontakt z produkcjami farmaceutycznymi na całym świecie. Mam możliwość obserwować cały cykl produktu, od produkcji do wprowadzenia na rynek. **[Firma farmaceutyczna - Niemcy]**

Największym minusem jest brak naliczania stażu pracy w Izbach Aptekarskich pomimo tego, że praca, którą wykonuję nie różni się od tej wykonywanej w aptece szpitalnej. Pracodawca wymaga jednak przynależności do Izby. **[Firma badań klinicznych]**

Ogromne możliwości rozwoju, dużo podróży zagranicznych. Firma inwestuje we mnie poprzez ciągłe szkolenia, podnoszenie kwalifikacji (np. językowych). Na bieżąco mam dostęp do najnowszych publikacji. **[Firma farmaceutyczna]**

Plusy: możliwość rozwoju, dużo nierutynowych aktywności, środowisko międzynarodowe Minusy: częste podróże, duża presja. **[Firma badań klinicznych]**

Plusy: praca jest spokojna. Jestem doceniana w pracy. Minusy: niezbyt wysokie zarobki.
Plusy: umowa o pracę, dobre zarobki, możliwość rozwoju, satysfakcja z bycia częścią rozwoju medycyny. **[Uczelnia wyższa]**

Poza awansem na kierownika apteki - brak realnej możliwości awansu w zawodzie w kolejnych latach (co wiąże się z brakiem możliwości podwyższenia dochodów po osiągnięciu pewnego pułapu jako kierownik apteki). **[Apteka otwarte]**

Pracodawca nie dba o pracowników, nie oferuje mu żadnych możliwości rozwoju. Plusem jest dobra atmosfera, dzięki której „po koleżeńsku” można nauczyć się bardzo wielu rzeczy, bardzo przydatnych jeśli chodzi o dalszy rozwój w firmach farmaceutycznych. Dobra alternatywa dla kogoś rozpoczynającego karierę żeby nie pracować w aptece a zajmować się lekami i rynkiem farmaceutycznym. Raczej nie na długoterminowe zatrudnienie ze względu na brak awansu/ docenienia/ rozwoju. Warunki pracy dogodne dla rodziców, nie ma problemów z urlopami, zwolnieniami itp. Elastyczne godziny pracy. **[Administracja publiczna/centralna]**

Zdecydowanym plusem jest możliwość rozwoju zawodowego, odbywania specjalizacji, udziału w konferencjach szkoleniach (na które wysyła i które opłaca pracodawca). W moim przypadku dobrze oceniam również kierownika, sposób organizacji pracy oraz jego podejście w sytuacjach kryzysowych. Jedynym minusem mogą być zarobki, które w sektorze publicznym nie są imponujące (dopiero przychodząc na dyżury dorównują pensją farmaceutyce z apteki otwartej). **[Apteka szpitalna]**

OCENA STUDIÓW pod kątem:

Przygotowania praktycznych umiejętności zawodowych		
	bardzo wysoko	0%
	wysoko	0%
	średnio	62%
	nisko	31%
	bardzo nisko	7%

Przygotowania umiejętności interpersonalnych		
	bardzo wysoko	0%
	wysoko	0%
	średnio	48%
	nisko	27%
	bardzo nisko	24%

Zdolności dalszego samokształcenia		
	bardzo wysoko	17%
	wysoko	0%
	średnio	72%
	nisko	7%
	bardzo nisko	4%

Znajomości języków obcych w obszarze medyczno-farmaceutycznym		
	bardzo wysoko	0%
	wysoko	0%
	średnio	21%
	nisko	34%
	bardzo nisko	45%

Przygotowania umiejętności przedsiębiorczych		Procent
	bardzo wysoko	0%
	wysoko	0%
	średnio	21%
	nisko	34%
	bardzo nisko	45%

Stopień zadowolenia z ukończonych studiów		Procent
	bardzo wysoki	41%
	wysoki	15%
	średni	35%
	niski	6%
	bardzo niski	3%

Ponowny wybór tych samych studiów		Procent
	zdecydowanie tak	14%
	raczej tak	36%
	nie mam zdania	19%
	raczej nie	16%
	zdecydowanie nie	14%

ELEMENTY, KTÓRE UCZELNIA MOGŁABY ZMIENIĆ W PROGRAMIE I STANDARDACH STUDIÓW W CELU PEŁNIEJSZEGO DOSTOSOWANIA OFERTY EDUKACYJNEJ DO WYMAGAŃ RYNKU PRACY:

- Bardziej praktyczne aspekty - więcej zajęć na ostatnim roku z typowej receptury, więcej treści marketingowych i opieki farmaceutycznej
 - Brak nauczania w obcym języku jako obowiązkowy element studiów. Farmacja przemysłowa jest niedostosowana do aktualnych praktyk w przemyśle. Za mały kontakt w trakcie studiów z firmami, urzędami, laboratoriami co by pozwoliło szybciej zdecydować się na wybraną ścieżkę zawodową
 - Mniejsze nastawienie na aptekę. Pokazanie że istnieją też inne możliwości pracy po farmacji gdzie można wykorzystać swoją wiedzę.
 - Moim zdaniem nauki podstawowe należałoby ograniczyć a rozszerzyć fizjo/patofizjologie, zwłaszcza farmakologię i opiekę farmaceutyczną oraz wprowadzić więcej zajęć praktycznych z pacjentami.
 - Na farmacji powinny być przynajmniej 3 semestry farmakologii. Język angielski powinien być kontynuowany na drugim roku. Chemia organiczna, fizyczna i nieorganiczna powinny być bardziej okrojone. Większość wiedzy nabytej na tych przedmiotach nie przydaje się w przyszłości. Etyka powinna być na ostatnim roku.
 - Nie ma potrzeby robienia przez 3 lata tego samego w różnych zakładach - chemia analityczna chemia organiczna chemia leków wszystko to samo. Za mało farmakologii, za mały nacisk na działanie związków działania niepożądane interakcje. Lek pochodzenia naturalnego 3x na studiach: botanika, farmakognozja, lek pochodzenia naturalnego -> w imię czego? Kompletna strata czasu na powtarzanie w kółko tego samego pod nazwa różnych przedmiotów. Ogromna ilość godzin na chemii leków robienia przez rok tego samego. Zero szacunku dla czasu studentów. 5h okienka w czasie zajęć (nie wszyscy mieszkają w Warszawie i nie wszyscy mogą wrócić do domu).
 - Położenie większego nacisku na naukę języków obcych i zastosowania języka angielskiego w aptece, więcej opieki farmaceutycznej i farmakoterapii, więcej zajęć imitujących codzienną pracę w aptece (np. przychodzi pacjent do apteki i prosi o coś na ból gardła - przegląd preparatów, w jaki sposób doradzić i wydać najodpowiedniejszy lek). Ułatwić studentom prace w kołach naukowych, może poprzez nagradzanie opiekunów studenckich prac wykonanych w ramach pracy w SKN
 - Powtórzenia treści programowych na różnych przedmiotach w różnych latach!!! Więcej zajęć praktycznych związanych z zawodem, więcej wiedzy nowej, bieżącej w zamian za mniej wiedzy przestarzałej
 - Program jest przepełniony zbędną wiedzą, którą należy jedynie zapamiętać. Nie uczy samodzielnego myślenia, kreatywności.
 - Program nie uczy samodzielnego myślenia ani kreatywnego rozwiązywania problemów. Wymagana jest nauka "na pamięć", bez zrozumienia tematów.
 - Program studiów dostosowany do aktualnych warunków na rynku pracy: mniej teorii, chemii, więcej praktyki, farmakologii, opieki terapeutycznej, zajęć z wykładowcami, którzy pracują aktywnie w zawodzie (nie tylko w aptece)
 - Przejrzeć program i go nie powtarzać na kilku przedmiotach a skupić się na interakcjach lek-lek, lek-pożywienie, na opisać konkretnych dolegliwości nawet z podaniem nazw
-

handlowych. Może więcej suplementów diety? I zdecydowanie medycyny naturalnej i ziołolecznictwa.

- Redukcja ilości zajęć chemii nieorganicznej w zamian za dodatkowe zajęcia z farmakologii. Metoda PCR pojawiła się na 3 różnych zajęciach. Więcej zaliczeń przedmiotu polegających na przygotowaniu jakiegoś projektu.
 - Studia farmaceutyczne powinny skupiać się bardziej na kwestiach związanych z farmakologią, opieką farmaceutyczną itp. Zbyt dużo czasu poświęca się na laboratoria chemiczne (np. chemia nieorganiczna), które większości studentów nie przydają się w przyszłości.
 - Studia na kierunku Farmacja są ogólnie przestarzałe w całej Polsce. Powoli to się zmienia ale to nadal ogólniakademiczne o profilu bardziej naukowym niż praktycznym. Nie do końca przygotowują do pracy w aptekach, a z pracą w firmach farmaceutycznych w ogóle nie mają nic wspólnego. Program w dużej części należałoby napisać na nowo - po uprzedniej decyzji kogo chcemy kształcić - naukowców, aptekarzy czy pracowników firm lub jednostek publicznych.
 - W programie studiów mogłoby być więcej zajęć dotyczących rejestracji leków, badań klinicznych, farmacovigilance, tak by student był przygotowany do pracy w firmie farmaceutycznej. Mogłoby być mniej laboratoriów, chemii analitycznej, organicznej itp. Mogłoby być więcej opieki farmaceutycznej w praktyce. Najlepszym przedmiotem była farmakologia, która mogłaby trwać dłużej niż tylko rok. Podczas farmakologii można by poznawać więcej substancji niż jest w programie np. więcej leków biologicznych, onkologicznych.
 - Więcej współpracy z pracodawcami
 - Więcej farmakologii, anatomii i fizjologii. Mniej chemii. Czuję braki w wiedzy o chorobach człowieka, bardzo przydatne byłoby też praktyczne zdobycie umiejętności o fizjologii
 - więcej praktyki związanej z pracą w aptece
 - Więcej wiedzy praktycznej, mniej teorii i bezsensownej chemii. Staż po 5 roku - albo normalnie płatny, albo zdjęcie obowiązku jego ukończenia.
 - Więcej zajęć z bardziej nowoczesnym sprzętem (sprzęt używany na uczelni jest zbyt stary). Więcej zajęć dotyczących rozwoju rynku farmaceutycznego, mniej prehistorycznych metod oznaczania i badania, których w dzisiejszych czasach już się nie stosuje
 - Wycofać przestarzałe metody analizy chemicznej, zajęcia które nie mają w ogóle odzwierciedlenia w realnym świecie np. Polarografia miareczkowanie przez rok na rzecz metod obecnie używanych. Więcej zajęć z farmacji praktycznej, przedstawienie alternatyw do pracy w aptece.
 - Z perspektywy farmaceuty szpitalnego- zbyt mało jest zajęć praktycznych odnośnie żywienia pozajelitowego, przygotowania leków cytotoksycznych i innych w warunkach aseptycznych. Myślę, że jest to spowodowane m.in. brakiem odpowiednio przeszkolonej kadry. Jedyne osoby, które miały odpowiednie do tego kompetencje niedługo przejdą lub już przeszli na emeryturę. Doktoranci po analityce medycznej niestety ich nie zastąpią. Potrzeba osoby, która w praktyce wie, jak to wszystko działa i wygląda w szpitalach (może warto zaprosić na zajęcia/wykłady farmaceutę szpitalnego?). Szkoda też, że zrezygnowano z wycieczek do aptek szpitalnych w ramach TPL na 5. roku.
-

- Z perspektywy osoby zaczynającej karierę naukową, studia farmaceutyczne na WUM były świetnym przygotowaniem i absolutnie nic bym nie zmieniła. W porównaniu do absolwentów uczelni brytyjskich miałam o wiele większe doświadczenie w pracy laboratoryjnej i szerszą wiedzę ogólną. Jedną rzecz można by dodać - naukę obsługi nowoczesnych programów do obróbki danych, statystyk, etc. Jeżeli chodzi o pracę w aptece, to niestety uważam, że studia przygotowują do niej bardzo słabo. Przedmiot farmakologia jest traktowany po macoszemu, seminaria na podstawie starych, nieaktualnych książek i brak egzekwowania przyswojenia wiedzy przez studentów. Opieka farmaceutyczna - świetne założenie przedmiotu, ale niestety jest tego za mało i często przeciętnie prowadzone zajęcia... Większy nacisk na farmakologię i opiekę farmaceutyczną na pewno byłby bardzo korzystny.
- zajęcia blokowe na kierunku Farmacja bardzo często dublowały treści które były poruszane na przedmiotach ogólnych dla całego roku. Półroczny staż w aptece powinien być dobrowolny- dla tych którzy po studiach planują pracować w aptekach, dla reszty np. staże/praktyki w firmach lub innych instytucjach wg własnego uznania.

OPINIE DOTYCZĄCE SYTUACJI RYNKOWEJ

Absolwenci mojego kierunku studiów są poszukiwanymi specjalistami na rynku pracy		
	zdecydowanie się zgadzam	52%
	raczej się zgadzam	41%
	nie mam zdania	3,5%
	raczej się nie zgadzam	3,5%
	zdecydowanie się nie zgadzam	3%

Ocena sytuacji rynkowej w perspektywie 2 lat		
	Bardzo optymistycznie	18%
	Optymistycznie	31%
	Raczej optymistycznie	31%
	Ani pesymistycznie, ani optymistycznie	20%
	Raczej pesymistycznie	0%
	Pesymistycznie	0%
	Bardzo pesymistycznie	0%

Kompetencje uniwersalne i specjalistyczne jakie powinny być w większym stopniu rozwijane w trakcie studiów

Analityczne myślenie, samodzielne rozwiązywanie problemów (jednak zbyt dużo jest na farmacji uczenia się na pamięć i podążania za protokołem).

Jeżeli chodzi o pracę w aptece to opieka farmaceutyczna. Do pracy w firmach farmaceutycznych potrzebny jest biegły język angielski więc powinno być z niego więcej zajęć.

Język angielski, rozmowa z pacjentem

Języki. Umiejętności miękkie. Więcej przypadków związanych z opieką farmaceutyczną.

Kreatywne i logiczne myślenie, rozwiązywanie problemów, korzystanie z wiedzy w praktyce.

Najważniejsze jest poczucie własnej wartości. Jeśli na studiach czujemy się docenieni to później w życiu zawodowym poradzimy sobie w każdej sytuacji. Niestety tego rodzaju studia, zwłaszcza na pierwszych dwóch latach, często nas sprowadzają do poziomu zero. Jeśli w którymś momencie nie znajdziemy osoby która dostrzeże nasz potencjał to moim zdaniem mogą wystąpić problemy w przyszłości.

Nie ma potrzeby rozwijania takich kompetencji w ramach studiów.

Nie wiem czy mogę zaliczyć to do kompetencji ale języki obce!! szczególnie angielski na farmacji to porażka, na innych uczelniach lektoraty są pomocne.

Podejście do pacjenta (psychologiczne), umiejętności marketingowe. Opieka farmaceutyczna i praktyczne wykorzystanie wiedzy o lekach.

Praca z pacjentem i rozwiązywanie problemów w kwestii stosowania wielu leków jednocześnie

Praktyczne przygotowywanie leków dożylnych, cytotoksycznych. Zdecydowanie język angielski w medycznym zastosowaniu.

Radzenie sobie z trudnymi ludźmi, odporność na stres.

Temat rzeka. Fajnie byłoby jakby studia dawały trochę wiedzy przydatnej w firmie i jednocześnie trochę uczyły życia. Na szczęście jedno i drugie można zdobyć w organizacjach studenckich.

OCENA PRZYGOTOWANIA KOMPETENCYJNEGO

Absolwenci określali również poziom posiadanej kompetencji w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało „bardzo niski” a 5 „bardzo wysoki”. W pierwszej kolejności dokonywali autooceny swoich kompetencji (autoocena) zestawiając je z poziomem pożądanym w miejscu zatrudnienia (praca). Poniżej prezentowane są średnie wartości dla każdej z kompetencji.

	autoocena	praca
MYŚLENIE ANALITYCZNE	▲ 4,03	▼ 3,96
SZYBKIE UCZENIE SIĘ	▼ 3,97	▲ 4,17
WYSTĘPOWANIE Z NOWYMI POMYSŁAMI I ROZWIĄZANIAMI	▲ 3,55	▼ 3,48
EFEKTYWNE WYKORZYSTYWANIE CZASU	▼ 3,48	▲ 3,79
DZIAŁANIE POD PRESJĄ	▼ 3,25	▲ 4,04
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA WŁASNE DZIAŁANIA I ICH KONSEKWENCJE	▼ 4,17	▲ 4,57
NAWIĄZYWANIE KONTAKTÓW I PODTRZYMYWANIE RELACJI Z INNYMI	▼ 3,38	▲ 3,89
WCZUWANIE SIĘ W SYTUACJĘ DRUGIEJ OSOBY	▲ 3,62	▼ 3,57
WSPÓŁPRACA W ZESPOLE	▼ 3,97	▲ 4,07
WYWIĄZYWANIE SIĘ Z ZADAŃ BEZ NADZORU	▼ 4,31	▲ 4,39
EFEKTYWNA KOMUNIKACJA Z INNYMI PROFESJONALISTAMI/CZŁONKAMI ZESPOŁU	▼ 3,66	▲ 4,21
BUDOWANIE RELACJI Z PACJENTEM	▲ 3,00	▼ 2,44
ZNAJOMOŚĆ I UMIEJĘTNOŚĆ ZASTOSOWANIA PRZEPISÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH OBSZARU OCHRONY ZDROWIA	▼ 3,22	▲ 3,74

Wyniki z Badania Ekonomiczne Losy Absolwentów

Badanie Ekonomicznych Losów Absolwentów (ELA) prowadzone jest od roku 2014 i opiera się w pełni na danych administracyjnych pochodzących z rejestrów ZUS. Dzięki zastosowanej metodologii tworzone są najbardziej obszerne i obiektywne raporty zbierające dane o sytuacji rynkowej młodych adeptów szkół wyższych w Polsce.

Atutem tego typu analiz jest to, że opierają się one na danych już istniejących, co wyklucza konieczność ankietowania absolwentów i daje możliwość zebrania dużej ilości materiału badawczego. Pewnym ograniczeniem jest to, że w ramach rejestrów ZUS nie są uwzględniane wszystkie typy umów, bądź osoby pracują za granicą. Niezależnie od tego ELA dostarcza najbardziej rzetelne dane, a MNiSW ten system traktuje jako główny sposób monitoringu losów absolwentów, jednocześnie wpierając uczelnie w prowadzeniu własnych systemów monitorowania co zostało także uwzględnione w zapisie nowej Ustawy o Szkolnictwie Wyższym.

Badanie ELA koncentruje się tylko na aspektach społeczno-ekonomicznych w opisie sytuacji zawodowych. Dane zbierane są dla każdego rocznika kończącego studia poczynając od roku 2014. W założeniu zebranie danych w perspektywie 5 lat dla każdego rocznika ma pozwolić na śledzenie istotnych tendencji rynkowych.

Wszystkie raporty dostępne są na stronie internetowej <http://ela.nauka.gov.pl/> zarówno w zestawieniach uczelnianych i kierunkowych. Ze względu na ich obszerność w tym opracowaniu został dokonany wyciąg z tego badania i porównanie między kohortami absolwentów, którzy ukończyli studia w latach 2014, 2015 i 2016.

Grupy absolwentów z roku 2014 i 2015 były objęte monitoringiem już w ubiegłym roku. Losy absolwentów z roku 2016 zostały zbadane w tym roku po raz pierwszy. Dla ułatwienia poniżej zostały także doprecyzowane opisy poszczególnych zmiennych i stosowanych wskaźników.

- **Liczba i procent absolwentów występujących w rejestrach ZUS** - dzięki tym wartościom możemy określić jaka część absolwentów objętych raportem znajduje się w rejestrach ZUS. Z tej grupy wyłączone są osoby, które: nie podjęły jeszcze aktywności zawodowej, pracują w formach nie objętych ubezpieczeniem, pracują wyłącznie za granicą bądź są ubezpieczeni w KRUS.
- **Czas poszukiwania pracy** – oznacza liczbę miesięcy jaka upływa między miesiącem uzyskania dyplomu a miesiącem podjęcia pierwszej pracy po dyplomie. Analogiczna zasada stosowana jest w przypadku wskaźnika „czas poszukiwania pracy na umowę o pracę”

- **Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym** – oznacza procent absolwentów, którzy mieli jakiegokolwiek doświadczenie bycia bezrobotnymi w badanym okresie.
- **Ryzyko bezrobocia** – w przypadku każdego absolwenta wyznaczany jest procent miesięcy w których był bezrobotny od momentu ukończenia studiów. Dla określenia ryzyka bezrobocia dla grupy absolwentów danego kierunku bądź typu studiów obliczana jest średnia wartość indywidualnych procentów bycia bezrobotnym.
- **Względny wskaźnik bezrobocia (WWB)**. Dzięki możliwości identyfikacji powiatu zamieszkania każdego pojedynczego absolwenta (na podstawie kodu zamieszkania) a następnie danych Głównego Urzędu Statystycznego ustalana jest stopa rejestrowanego bezrobocia w powiecie zamieszkania absolwenta w każdym miesiącu. Wartość WWB to stosunek indywidualnego ryzyka bezrobocia do średniej stopy rejestrowanego bezrobocia w powiecie absolwenta. Twórcy przyjęli intuicyjną interpretację tego wskaźnika. **Wartości poniżej 1 oznaczają, że przeciętne ryzyko bezrobocia wśród absolwentów jest niższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania, zaś wartości powyżej 1 oznaczają, że przeciętne ryzyko bezrobocia wśród absolwentów jest wyższe niż stopa bezrobocia w ich powiatach zamieszkania.** Wskaźnik ten daje możliwość odniesienia się do lokalnego rynku pracy na którym funkcjonuje absolwent, dzięki czemu w większym stopniu możemy określić wpływ zdobytego wykształcenia na sytuację rynkową.
- **Średnie miesięczne wynagrodzenie wyliczane** jest jako łączne zarobki ze wszystkich form zatrudnienia dzielone przez liczbę miesięcy w których absolwent podejmował pracę.
- **Względny wskaźnik zarobków (WWZ)** obliczany jest jako proporcja średnich zarobków absolwenta do średnich zarobków w jego powiatach zamieszkania w trakcie trwania badania (w przypadku kiedy zmieniał miejsce zamieszkania, taka informacja jest uwzględniana). **Jeśli wskaźnik przyjmuje wartość powyżej 1 oznacza to, że przeciętnie zarobki absolwentów są wyższe od średniej zarobków w ich powiatach zamieszkania. Kiedy wskaźnik jest poniżej 1 sytuacja jest odwrotna.** Także i w tym przypadku istotne jest odniesienie osiągniętych dochód przez świeżych absolwentów do tego jak wygląda perspektywa finansowa w ich miejscu zamieszkania. Możliwa jest sytuacja, że względnie wyższe bądź niższe osiągnięte dochody przez absolwentów danego kierunku mogą inaczej plasować się gdy porównamy je z realnymi dochodami osiąganymi przez innych mieszkańców powiatu w którym mieszka absolwent.

KIERUNEK FARMACJA	Absolwenci, którzy uzyskali dyplom					
	w 2014 roku			w 2015 roku		w 2016 roku
	w 1-szym roku	w 2-gim roku	w 3-im roku	w 1-szym roku	w 2-gim roku	w 1-szym roku
Okresy od uzyskania dyplomu objęte badaniem						
Liczba absolwentów którzy uzyskali dyplom w danym roku	148			130		136
Liczba absolwentów występujący w rejestrach ZUS w okresie objętym badaniem	144			127		131
Procent absolwentów występujący w rejestrach ZUS w okresie objętym badaniem	97,3%			97,7%		96,3%
Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu	5,4%			5,4%		11,0%
Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	2,07			2,13		1,52
Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	2,67			2,62		1,87
Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym	6,1%	2,0%	2,0%	10,0%	2,3%	12,5%
Ryzyko bezrobocia (w %)	1,2%	0,2%	0,2%	2,2%	0,6%	2,0%
Względny wskaźnik bezrobocia (WWB)	0,14	0,03	0,02	0,25	0,10	0,31
Procent osób z doświadczeniem jakiegokolwiek pracy	92,6%	96,6%	95,3%	95,4%	97,7%	95,6%
Procent osób z doświadczeniem pracy na umowę o pracę	89,9%	91,2%	93,2%	94,6%	94,6%	92,6%
Procent osób z doświadczeniem samozatrudnienia	5,4%	4,1%	3,4%	2,3%	2,3%	0,7%
Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto ze wszystkich źródeł (w zł)	3844,53	4900,74	5405,23	4217,69	4906,24	4476,71
Mediany średnich miesięcznych wynagrodzeń ze wszystkich źródeł (w zł)	3936,06	4891	5141,56	4322,76	4893,53	4408,99
Względny wskaźnik zarobków (WWZ)	0,92	1,15	1,23	1,01	1,12	1,02

KIERUNEK ANALITYKA MEDYCZNA

- Wszystkie osoby biorące udział w badaniu obecnie pracują, z czego 2/3 wskazuje, że jest to praca w pełni zgodna ze zdobytym wykształceniem. Pozostali wskazują częściowy związek w tym zakresie.
- 4 osoby kontynuują studia (3 - na poziomie licencjackim, 1 -jednolite magisterskie)
- Biorąc pod uwagę sektor zatrudnienia – rozkłada się równomiernie między prywatnym a publicznym.
- Największa grupa osób zatrudniona jest w laboratoriach diagnostycznych (33%), dalej są to: uczelnia wyższa – udział w projekcie (18%) firmy farmaceutyczne (12%), firmy badań klinicznych (12%), szpital (12%)
- Wszystkie badane osoby pracują w Warszawie.
- Dla 84% absolwentów obecna praca jest pierwszą jaką uzyskali po skończeniu studiów.
- 15% badanych pracuje dodatkowo poza obecnym miejscem pracy.

Czy łatwo było znaleźć pracę po skończeniu studiów	
zdecydowanie tak	56%
raczej tak	32%
nie mam zdania	0%
raczej nie	12%
zdecydowanie nie	0%
Ogółem	100%

Absolwenci wskazywali także plusy i minusy związane z obecnym zatrudnieniem

*Plusy: Możliwość rozwoju i awansu. Możliwość pracy w innych krajach bez konieczności nostryfikacji dyplomu. Praca w środowisku międzynarodowym w języku angielskim. Zarobki nieporównywalnie większe niż w wyuczonym zawodzie. Duże zapotrzebowanie rynku na pracownika w tym obszarze. Minusy: Środowisko organizacji korporacyjnej **[Dział Globalnych Badań Klinicznych]***

*Plusy: dużo wyzwań. Minusy: praca zmianowa, nieregularna, chaotyczny grafik, brak szkoleń wewnętrznych **[Diagnosta laboratoryjny w laboratorium diagnostycznym]***

*Plusy: możliwość rozwoju naukowego, dobre zaplecze naukowo-techniczne. Minusy: słaba organizacja. **[Specjalista inżynierjno-techniczny w ośrodku naukowo-badawczym]***

*PLUSY: praca w zawodzie MINUSY: praca jak w fabryce **[Młodszy asystent diagnostyki laboratoryjnej w laboratorium diagnostycznych]***

*Praca którą wykonuję jest bardzo ciekawa i mam możliwości rozwoju. jedynym minusem jest wynagrodzenie- bardzo niskie w stosunku do wykonywanej pracy **[Radiochemik w szpitalu]***

*Wykonuję dokładnie taką pracę, do której przygotowywałam się na studiach. Moje laboratorium jest dość małe, więc nie ma podziału na pracownie (to plus bo nie zapominam podstawowej wiedzy z różnych działów), zakres wykonywanych badań jest też niezbyt duży, więc brakuje mi trochę kontaktu z bardziej specjalistycznymi dziedzinami diagnostyki. **[Diagnosta laboratoryjny w laboratorium diagnostycznym]***

OCENA STUDIÓW pod kątem:

Przygotowania praktycznych umiejętności zawodowych		
	bardzo wysoko	7%
	wysoko	0%
	średnio	86%
	nisko	7%
	bardzo nisko	0%

Przygotowania umiejętności interpersonalnych		
	bardzo wysoko	0%
	wysoko	43%
	średnio	43%
	nisko	14%
	bardzo nisko	%

Zdolności dalszego samokształcenia		
	bardzo wysoko	7%
	wysoko	0%
	średnio	93%
	nisko	0%
	bardzo nisko	0%

Znajomości języków obcych w obszarze medyczno-farmaceutycznym		
	bardzo wysoko	0%
	wysoko	0%
	średnio	36%
	nisko	36%
	bardzo nisko	28%

Przygotowania umiejętności przedsiębiorczych		Procent
	bardzo wysoko	0%
	wysoko	0%
	średnio	8%
	nisko	64%
	bardzo nisko	28%

Stopień zadowolenia z ukończonych studiów		Procent
	bardzo wysoki	0%
	wysoki	31%
	średni	61%
	niski	8%

Ponowny wybór tych samych studiów		Procent
	zdecydowanie tak	14%
	raczej tak	21%
	nie mam zdania	36%
	raczej nie	29%
	zdecydowanie nie	0%

ELEMENTY, KTÓRE UCZELNIA MOGŁABY ZMIENIĆ W PROGRAMIE I STANDARDACH STUDIÓW W CELU PEŁNIEJSZEGO DOSTOSOWANIA OFERTY EDUKACYJNEJ DO WYMAGAŃ RYNKU PRACY:

Możliwość nieobecności na zajęciach poświadczona zwolnieniem lekarskim. Więcej zajęć dotyczących pakietu MS Office. Wyższy poziom zajęć z języka angielskiego.

Mniej teorii, a więcej zajęć praktycznych.

Rezygnacja z nauczania przestarzałych treści, bądź treści niewykorzystywanych w codziennej pracy zawodu do którego przygotowuje. Uważniejszy wybór wykładowców akademickich i miejsc prowadzenia zajęć (kliniki, szpitale, itp.)

Weryfikacja przekazywanej wiedzy niektórych wykładowców starszej daty, więcej zajęć praktycznych (w szpitalach i innych laboratoriach), położenie nacisku na szerszą diagnostykę pacjenta (zajmowaliśmy się pojedynczymi badaniami głównie).

więcej kontaktu z pacjentem, więcej praktyk w trakcie studiów, praktyki w ośrodkach specjalistycznych (nie tylko w ogólnych szpitalach).

Więcej zajęć powinno mieć charakter praktyczny.

OPINIE DOTYCZĄCE SYTUACJI RYNKOWEJ

Absolwenci mojego kierunku studiów są poszukiwanymi specjalistami na rynku pracy		
	zdecydowanie się zgadzam	0%
	raczej się zgadzam	58%
	nie mam zdania	21%
	raczej się nie zgadzam	21%
	zdecydowanie się nie zgadzam	0%

Ocena sytuacji rynkowej w perspektywie 2 lat		
	Bardzo optymistycznie	0%
	Optymistycznie	29%
	Raczej optymistycznie	21%
	Ani pesymistycznie, ani optymistycznie	43%
	Raczej pesymistycznie	0%
	Pesymistycznie	7%
	Bardzo pesymistycznie	0%

Kompetencje uniwersalne i specjalistyczne jakie powinny być w większym stopniu rozwijane w trakcie studiów

- Umiejętności komunikacji z lekarzem
- Umiejętność pracy indywidualnej i samodzielnej, umiejętność organizacji czasu, planowanie eksperymentów naukowych, umiejętności interpersonalne i przedstawiania wyników swojej pracy
- Umiejętność pracy w zespole. Zarządzanie projektem.
- Myślenie analityczne, podejmowanie decyzji oraz zdolność komunikowania się w zespole

OCENA PRZYGOTOWANIA KOMPETENCYJNEGO

Absolwenci określali w skali od 1 do 5 (gdzie 1- oznacza niski, a 5- bardzo wysoki) poziom posiadanej kompetencji (autoocena) zestawiając je z poziomem pożądanym w miejscu zatrudnienia (praca). Poniżej prezentowane są zestawienia średnich dla każdej z kompetencji.

	autoocena	praca
MYŚLENIE ANALITYCZNE	▲ 4,29	▼ 4,23
SZYBKIE UCZENIE SIĘ	▼ 4,14	▲ 4,46
WYSTĘPOWANIE Z NOWYMI POMYSŁAMI I ROZWIĄZANIAMI	▲ 3,86	▼ 3,46
EFEKTYWNE WYKORZYSTYWANIE CZASU	▲ 4,21	▼ 4,00
DZIAŁANIE POD PRESJĄ	▼ 3,93	▲ 4,31
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA WŁASNE DZIAŁANIA I ICH KONSEKWENCJE	▼ 4,43	▲ 4,46
NAWIĄZYWANIE KONTAKTÓW I PODTRZYMYWANIE RELACJI Z INNYMI	▼ 3,86	▲ 4,00
WCZUWANIE SIĘ W SYTUACJĘ DRUGIEJ OSOBY	▲ 4,36	▼ 3,38
WSPÓŁPRACA W ZESPOLE	▲ 4,21	▼ 4,15
WYWIĄZYWANIE SIĘ Z ZADAŃ BEZ NADZORU	▼ 4,57	▲ 4,62
EFEKTYWNA KOMUNIKACJA Z INNYMI PROFESJONALISTAMI/CZŁONKAMI ZESPOŁU	▲ 4,07	▼ 3,77
BUDOWANIE RELACJI Z PACJENTEM	▲ 2,64	▼ 1,62
ZNAJOMOŚĆ I UMIEJĘTNOŚĆ ZASTOSOWANIA PRZEPISÓW PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH OBSZARU OCHRONY ZDROWIA	▲ 2,92	▼ 2,85

KIERUNEK ANALITYKA MEDYCZNA	Absolwenci, którzy uzyskali dyplom					
	w 2014 roku			w 2015 roku		w 2016 roku
Okresy od uzyskania dyplomu objęte badaniem	w 1-szym roku	w 2-gim roku	w 3-im roku	w 1-szym roku	w 2-gim roku	w 1-szym roku
Liczba absolwentów którzy uzyskali dyplom w danym roku	39			30		26
Liczba absolwentów występujący w rejestrach ZUS w okresie objętym badaniem	38			30		24
Procent absolwentów występujący w rejestrach ZUS w okresie objętym badaniem	97,4%			100,0%		92,3%
Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie studiowania po uzyskaniu dyplomu	7,7%			3,3%		15,4%
Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia pierwszej pracy po uzyskaniu dyplomu	3,82			4		3,09
Średni czas (w miesiącach) od uzyskania dyplomu do podjęcia pierwszej pracy na umowę o pracę po uzyskaniu dyplomu	6,46			4,61		3,09
Procent absolwentów, którzy mieli doświadczenie bycia bezrobotnym	28,2%	2,6%	2,6%	6,7%	0%	11,5%
Ryzyko bezrobocia (w %)	8,5%	2,6%	0,4%	2,2%	0%	3,8%
Względny wskaźnik bezrobocia (WWB)	1,52	0,78	0,17	0,27	0	0,25
Procent osób z doświadczeniem jakiegokolwiek pracy	94,9%	94,9%	94,9%	93,3%	96,7%	88,5%
Procent osób z doświadczeniem pracy na umowę o pracę	89,7%	89,7%	92,3%	86,7%	93,3%	80,8%
Procent osób z doświadczeniem samozatrudnienia	0,0%	5,1%	12,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Średnie miesięczne wynagrodzenia brutto ze wszystkich źródeł (w zł)	2466,81	3175,09	3420,59	2637,78	3472,32	3432,90
Mediany średnich miesięcznych wynagrodzeń ze wszystkich źródeł (w zł)	2473,21	2822,69	3121,22	2532,14	3462,14	2899,25
Względny wskaźnik zarobków (WWZ)	0,59	0,73	0,74	0,67	0,83	0,76

Opracowanie raportu: Jakub Sokolnicki